

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครอง
สิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ :
กรณีศึกษาเปรียบเทียบกฎหมาย
สหรัฐอเมริกาและกฎหมายไทย
The Protection of Right to Privacy
of Public Figure: A Comparative
Study of the US and Thai Laws

- รองศาสตราจารย์ คณธิป ทองรวีวงศ์
- คณบดี คณะนิติศาสตร์
- มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
-
- Associate Professor Kanathip Thongraweewong
- Dean, Faculty of Law
- Saint John's University
- E-mail: kanathip@yahoo.com

บทคัดย่อ

บุคคลทุกคนมีสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) อันเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ สิทธิส่วนบุคคลนั้นครอบคลุมถึงสิทธิในชื่อเสียงและการควบคุมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตน สำหรับกรณีบุคคลบางประเภท เช่น บุคคลสาธารณะ (Public Figure) นั้น มีประเด็นปัญหาทางกฎหมายว่าจะได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปหรือไม่ ในบทความนี้ได้ทำการศึกษากรณีบุคคลสาธารณะในบริบทของกฎหมายอาญฐานหมิ่นประมาท ทั้งนี้เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ซึ่งส่งผลให้การกล่าวอ้างสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะถูกจำกัดลง การคุ้มครองที่จำกัดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นจากกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งศาลได้วางหลักเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะในคดีหมิ่นประมาท สำหรับในระบบกฎหมายไทยนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญามีได้มีการนิยามความหมายของบุคคลสาธารณะไว้ อีกทั้งไม่ได้กำหนดระดับความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ และบุคคลทั่วไปไว้แตกต่างกันอย่างชัดเจนแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาแล้ว พบว่า ศาลมีแนวโน้มจწყเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะคล้ายคลึงกับศาลในสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ บุคคลสาธารณะได้รับการคุ้มครองในบริบทของความผิดฐานหมิ่นประมาทในระดับที่จำกัดกว่าบุคคลทั่วไป แต่มิได้มีการวางแนวนิยามความหมายและแบ่งประเภทของบุคคลสาธารณะอย่างชัดเจนดังเช่นกฎหมายสหรัฐอเมริกา

คำสำคัญ: สิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท บุคคลสาธารณะ

Abstract

The right to privacy especially right to control information and reputation is considered as fundamental right of human beings. However, there are legal issues whether the right of privacy of public figure is protected in the same level as ordinary persons or not. This article has studied the legal protection of public figure's right to privacy in the context of defamation offence stipulated in criminal law. The dissemination of data related to public figures has connected with public interests which result in the limitation of right to privacy's protection. The limitation of right to privacy has been found in defamation cases in the U.S. in which courts defined and classified "public figure" in the context of defamation law. Contrary to the U.S., Thai Penal Code does not define and classify "public figure". In addition, there are no sections that stipulate different protection between public figure and ordinary person. However, this article indicated that the principle of "public figure" has been found in the court ruling related to defamation cases. Similar to the U.S., Thai court embraces the principle that public figure's right to privacy falls under limited protection in the context of defamation offence. Nevertheless, Thai court does not define or classify "public figure" like the ruling of U.S. Courts.

Keywords: Right to Privacy, Defamation Law, Public Figure

บทนำ

นอกจากสื่อมวลชนแล้ว ในปัจจุบันบุคคลทั่วไปสามารถสื่อสารข้อมูลไปสู่สาธารณชนในวงกว้างโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Right to Privacy) ของบุคคลอื่น ในมุมมองทางกฎหมายนั้น สิทธิส่วนบุคคลถือเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย แต่ทั้งนี้มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วน

บุคคลก็จะต้องมีความสมดุลกับการคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสรีภาพในการสื่อสารข้อมูล (Freedom of Speech) สิทธิได้รู้ (Right to Know)² อย่างไรก็ตาม บุคคลประเภทหนึ่งซึ่งอาจตกเป็นเป้าหมายของการเผยแพร่ข้อมูลที่กระทำโดยสื่อมวลชนหรือบุคคลทั่วไป ก็คือ บุคคลสาธารณะ (Public Figure) ในสาขาอาชีพต่าง ๆ เช่น นักการเมือง ข้าราชการ นักแสดง หรือบุคคลมีชื่อเสียงในวงสังคม (Celebrity) ประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่สำคัญ ก็คือ บุคคลสาธารณะสามารถ

² คณาธิป ทองรวีวงศ์, กฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2555, น. 66-73.

กล่าวอ้างสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวได้หรือไม่ เพียงใด กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลโดยเฉพาะกรณีชื่อเสียงของบุคคลเหล่านี้ในระดับที่แตกต่างกับบุคคลทั่วไปหรือไม่ ดังนั้น ในบทความนี้จะได้ทำการศึกษาประเด็นปัญหาทางกฎหมายดังกล่าวโดยมีขอบเขตการศึกษาการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะเฉพาะในบริบทของกฎหมายอาญาฐานหมิ่นประมาท โดยเริ่มจากการชี้ให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล จากนั้นจะทำการศึกษาลักษณะกฎหมายต่างประเทศโดยเลือกกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะในบริบทของความผิดฐานหมิ่นประมาท เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย ในส่วนต่อไปจะได้ทำการศึกษาความผิดฐานหมิ่นประมาทตามหลักกฎหมายและแนวคำพิพากษาของศาลไทย เพื่อชี้ให้เห็นถึงการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในแง่ของชื่อเสียงในกรณีของบุคคลสาธารณะ

1. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Right to Privacy) สามารถพิจารณาได้จากหลายบริบท กล่าวคือ ในบริบททางปรัชญานั้นพิจารณาที่มาแห่งสิทธิของมนุษย์ทั้งหลายโดยแนวคิดตามธรรมชาติ

(Idea of Nature) เพราะธรรมชาติเป็นผู้กำหนดระเบียบอันถูกต้องแห่งจักรวาล (Nature Described the Property of the Universe)³ ดังนั้น สิทธิของมนุษย์ทุกคนจึงได้รับการอ้างอิงว่า สิทธิธรรมชาติ (Natural Rights) ในสมัยโรมันนั้น มีแนวคิดที่ยอมรับว่าบุคคลแต่ละคนมีเขตแดนของตนเอง ซึ่งในเขตแดนดังกล่าวนี้ถือเป็นเขตเฉพาะตัวของปัจเจกบุคคลแต่ละคนซึ่งปราศจากการสอดเข้ามาเกี่ยวข้องของบุคคลอื่น ๆ ในสังคมนั้น⁴ ในบริบททางศาสนานั้น สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลเริ่มพัฒนามาจากการมุ่งเน้นไปที่สิทธิที่เกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกาย เช่น การนำไปไม่มาประติษฐานเป็นที่ยึดบังส่วนของร่างกายที่ไม่ต้องการให้คนอื่นได้เห็น⁵ ในบริบททางการเมืองนั้น แนวคิดของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในระยะแรกสืบเนื่องมาจากแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้ยืนยันต่อรัฐ นักคิดด้านการเมืองการปกครองหลายคน ได้เสนอแนวคิดที่ว่า รัฐบาลโดยชอบนั้น จะต้องได้รับอำนาจการปกครองมาจากผู้ได้ปกครอง⁶ เมื่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นสิทธิที่ติดตัวคนมาตั้งแต่กำเนิด จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน (Human Right) ที่เป็นสิทธิที่มีอยู่ในทุกคนอันเนื่องมาจากการที่เขามนุษย์ ไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้นเพื่อให้ได้มา ขอ

³ Minogue, Kenneth, "The History of the Idea of Human Right," in *The Human Rights Reader*, UK: London, 1978.

⁴ Wacks, Raymond, *Personal Information: Privacy and the Law*, UK: Oxford Clarendon Press, 1989.

⁵ DeCew, Judith Wagner, In *Pursuit of Privacy: Law Ethics and The Rise of Technology*, US: Cornell University Press, 1997, pp. 26-46.

⁶ Orwin, C and Pangle, T. "The Philosophical Foundation of Human Rights' in M F Plattner (ed), *Human Rights in Our Time: Essays in Memory of Victor Baras*. Boulder, CO: Westview Press, 1984.

เพียงได้เกิดเป็นมนุษย์ย่อมมีสิทธิมนุษยชน⁷ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวมีลักษณะพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว อาจแตกย่อยออกมาเป็นสิทธิต่าง ๆ ได้อีกหลายประการตามบริบทต่าง ๆ เช่น สิทธิในการดำเนินชีวิตและกำหนดความเป็นตัวตนของตนเอง (Self-Determination) สิทธิในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น สิทธิที่จะสมรสหรือสร้างครอบครัว สิทธิที่จะทำแท้ง สิทธิในการมีชีวิต สิทธิที่จะเลือกศาสนาและการเมือง เป็นต้น⁸ ในบริบทของการสื่อสารข้อมูลนั้น สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวอาจครอบคลุมถึงสิทธิในชื่อเสียงและสิทธิในการควบคุมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของตนด้วย

2. สิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

แนวคิดทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลนั้นมีพัฒนา

การมาจากบทความเรื่อง “The Right to Privacy” โดย Warren และ Brandeis ซึ่งได้ให้ความหมายของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวว่า หมายถึง “สิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง” (The Right to be Let Alone) ปรากฏจากการรบกวน กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะไม่ถูกลังเกต รู้เห็น สืบความลับ รวมทั้งมีสิทธิที่จะอยู่โดยปราศจากการแทรกแซงจากสังคม⁹ หลังจากบทความดังกล่าว สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในระบบกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้รับการพัฒนาต่อเนืองมา โดย William L. Prosser ได้ขยายความการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวออกไป โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท¹⁰ ได้แก่ การแทรกแซงความลับโดยของผู้อื่น การแสวงหาประโยชน์จากชื่อหรือลักษณะของผู้อื่นโดยมิได้รับความยินยอม การเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวของผู้อื่นต่อสาธารณะ และการเผยแพร่ซึ่งทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียในสายตาของสาธารณชน ซึ่งศาลในสหรัฐอเมริกาได้นำหลักดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาคดีในบริบทของกฎหมายลักษณะละเมิด (Privacy Tort)

⁷ Donnelly, Jack, “Human Rights and Human Dignity,” The American Law Review, vol. 76, no. 2, pp. 303-316, 1982.

⁸ Hendricks Evan, Hayden Trydy and Novik, Jack, Your right to Privacy: A Basic Guide to Legal Rights in an information Societ, US: Southern Illinois University Press, 1990.

⁹ Warren, D, Samuel and Brandeis, D, Louis. (1890). The Right to Privacy. Harvard Law Review, Vol IV December 15, 1890, [Online]. Available: <http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw>

¹⁰ William L. Prosser, Handbook of the law of torts, 4 ed. (London: St.Paul, Minn. West Publishing Co, 1971), pp. 804-814.

สำหรับกรณีสิทธิในชื่อเสียงซึ่งเป็นมิติหนึ่งของสิทธิส่วนบุคคลนั้น เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายหมิ่นประมาท (Defamation)¹¹ ตามกฎหมายลักษณะละเมิดของสหรัฐอเมริกา¹² แล้วเห็นได้ว่า โจทก์จะต้องพิสูจน์ให้เข้าองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ¹³ ได้แก่ (1) จำเลยเผยแพร่ข้อความอันเป็นเท็จ (False Statement) เกี่ยวกับโจทก์ (2) ข้อความเท็จนั้นถูกเผยแพร่ต่อบุคคลที่สาม (3) การกระทำได้กลายเป็นความบกพร่องของจำเลยโดยอย่างน้อยที่สุดคือความประมาทเลินเล่อ (4) ข้อความดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อโจทก์

แม้ว่าหลักกฎหมายหมิ่นประมาทจะสามารถนำมาคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในชื่อเสียง แต่ในอีกแง่หนึ่งการฟ้องคดีดังกล่าวอาจกระทบต่อสิทธิในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech) ซึ่งได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ¹⁴ ดังนั้น ศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงพยายามสร้างจุดสมดุลระหว่างสิทธิทั้งสองโดยวางหลักว่า สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) ในกรณีของบุคคลสาธารณะ (Public

Figure) เช่น นักแสดง นักการเมือง นั้น จะมีขอบเขตที่จำกัดลงเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลธรรมดา (Private Individual) เหตุผลของการที่บุคคลสาธารณะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายในระดับความเข้มข้นที่ต่ำกว่าบุคคลธรรมดานั้น อาจเชื่อมโยงกับข้อยกเว้นของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกรณีประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทั้งนี้เนื่องจาก บุคคลสาธารณะ เช่น นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ มักจะมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิทธิที่จะรู้ (Right to know) ของประชาชน รวมทั้งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนนั่นเอง ดังนั้น การก้าวล่วงเข้าไปกระทบสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะด้วยเหตุผลเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ จึงจัดเป็นข้อยกเว้นอีกประการของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว

การที่ศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลสาธารณะในบริบทของการฟ้องคดีหมิ่นประมาทดังกล่าวนี้ เห็นได้จากคดี

¹¹ โดยทั่วไปตามกฎหมายสหรัฐอเมริกานั้น กรณีหมิ่นประมาทยังมีการจำแนกความแตกต่างระหว่าง “Slander” ซึ่งเป็นการกระทำทางวาจา และ “Libel” ซึ่งเป็นการกระทำทางลายลักษณ์อักษร สำหรับกรณีการหมิ่นประมาทออนไลน์นั้น ศาลปรับใช้หลัก “Libel” แต่นักวิชาการบางท่านเห็นว่าต่อไปการจำแนกความแตกต่างของหลักกฎหมายทั้งสองจะหมดไปโดยพัฒนาเป็น “การละเมิดต่อชื่อเสียง” (Single Tort of Defamation) เพียงประการเดียว; โปรดดู Robert D. Sack, Sack on Defamation Sack on Defamation: Libel, Slander, and Related Problems, Practising Law Institute, 2010, 4th ed., pp. 2-12.

¹² Restatement of Torts, section 558 (1976).

¹³ Quin S. Landon, The First Amendments and Free Speech-Based Torts: Recalibrating the Balance, University of Miami Law Review, Vol. 66:157, 2011, pp. 163-165.

¹⁴ Ibid, p. 159.

ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของหลักดังกล่าว¹⁵ ได้แก่ New York Times Co. v. Sullivan¹⁶ ซึ่งศาลวางหลักว่าในการที่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ (Public Official) พ้องคดีหมิ่นประมาทนั้นโจทก์จะต้องพิสูจน์ตามหลัก “Actual Malice” ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระการพิสูจน์ของโจทก์ให้สูงขึ้นเพื่อให้น้ำหนักกับการคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Free Speech) ตามรัฐธรรมนูญ (The First Amendments) อาจกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญห้ามมิให้บุคคลสาธารณะเรียกร้องค่าเสียหายจากการหมิ่นประมาทที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน เว้นแต่การกระทำของจำเลยจะประกอบด้วยเจตนาร้ายต่อโจทก์ กล่าวคือ จำเลยรู้ว่าข้อความที่กล่าวถึงโจทก์นั้นเป็นความจริงหรือไม่ใส่ใจด้วยความประมาท (Reckless Disregard)¹⁷ หลังจากนั้น ศาลได้ขยายการใช้หลัก “Actual Malice” ออกไปจากการใช้ในกรณี เจ้าหน้าที่รัฐ (Public Official) โดยนำหลักนี้มาปรับใช้กับ “บุคคลสาธารณะ” (Public Figure)¹⁸ สำหรับคดีแรกที่ศาลได้วางหลักเกณฑ์การพิจารณาสถานะและจำแนกประเภทบุคคลสาธารณะ ก็คือ คดี Gertz v. Robert Welch¹⁹

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลักกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาอาจแยกพิจารณาเป็นสองกรณี คือ การจำแนกประเภทบุคคลสาธารณะ และ หลัก “Actual Malice” ดังจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2.1 การจำแนกประเภทบุคคลสาธารณะ

หลักสำคัญประการแรกที่ศาลสหรัฐอเมริกาวางขึ้นเพื่อเป็นเกณฑ์พิจารณาคดีหมิ่นประมาท คือ เกณฑ์การแบ่งประเภทของบุคคลสาธารณะ โดยจำแนกบุคคลสาธารณะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บุคคลสาธารณะโดยทั่วไป (General Public Figure) บุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Public Figure) และบุคคลสาธารณะเฉพาะบางสถานการณ์ (Limited Purpose Public Figures)²⁰ ดังนี้

2.1.1 บุคคลสาธารณะทั่วไป (General Public Figure) หรืออาจเรียกว่าบุคคลสาธารณะตามวัตถุประสงค์ทั่วไป (General Purpose Public Figure) โดยหลักแล้วบุคคลประเภทนี้คือผู้มีชื่อเสียง (Fame and Notoriety) อันเป็นที่รู้จักทั่วไป

¹⁵ Rodney A. Smolla, Law of Defamation ,Clark Boardman Callaghan; 2 edition (1986) §§ 2.11-12.

¹⁶ New York Times Co. v. Sullivan, 376 U.S. 254 (1964)

¹⁷ Donna R. Euben, An Argument for an Absolute Privilege for Letters to the Editor After Immuno Ag V. Moor-Jankowski, 58 Brooklyn Law Review, 1439, 1455 (1993)

¹⁸ Curtis Publishing Co. v. Butts, 388 U.S. 130 (1967)

¹⁹ Gertz v. Robert Welch, Inc. 418 U.S. 323,326-327 (1974)

²⁰ อย่างไรก็ตาม ในทางวิชาการยังมีการถกเถียงกันถึงการตีความการแบ่งประเภทบุคคลสาธารณะตามคำพิพากษาศาลสูงสุดว่ามีสองหรือสามประเภท; W. Wat Hopkins, The Involuntary Public Figure: Not So Dead After All, 21 Cardozo Arts & Entertainment Law Journal, 2003.

(Household Name)²¹ ศาลจะพิจารณาระดับของความมีชื่อเสียง (Level of Notoriety)²² ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมใด ๆ อันแสดงความสมัครใจ (Voluntary Activity) ในการมีบทบาททางสังคมหรือการแสวงหาชื่อเสียงของบุคคลนั้น²³ จากแนวคำพิพากษาคดี Gertz นั้น²⁴ อาจแปลความได้ว่าบุคคลสาธารณะเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมในประเด็นสาธารณะโดยสามารถสร้างผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อประเด็นนั้น²⁵ สำหรับพฤติกรรมหรือกิจกรรมของบุคคลประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับการแสวงหาชื่อเสียงในสังคม โดยมากมักจะเป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพนักแสดง²⁶ บางกรณีอาจเป็นผู้ประกอบธุรกิจรายใหญ่²⁷ นอกจากความมีชื่อเสียงในระดับชาติแล้ว ศาลยังอาจพิจารณากรณีความมีชื่อเสียงทั่วไปในชุมชนที่เล็กกลงได้²⁸ บุคคลสาธารณะประเภทนี้จะมีความเป็นบุคคลสาธารณะ

ในทุกสถานการณ์และในทุกบริบทที่เขาเกี่ยวข้องเนื่องจากความมีชื่อเสียงของเขา

2.1.2 บุคคลสาธารณะเฉพาะบางสถานการณ์ (Limited Purpose Public Figures) บุคคลสาธารณะลักษณะนี้จะเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมในประเด็นสาธารณะ (Public Controversy) บางประเด็น จึงมีสภาพเป็นบุคคลสาธารณะเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือประเด็นสาธารณะนั้น ๆ²⁹ ศาลได้วางเงื่อนไขในการพิจารณาดังเช่นใน คดี Suriano v. Gaughan³⁰ ซึ่งโจทก์เป็นแพทย์ที่ฟ้องจำเลยผู้พิมพ์ข้อความเกี่ยวกับการที่โจทก์ถอนตัวจากโครงการสุขภาพของรัฐ จำเลยต่อสู้ว่าโจทก์เป็นบุคคลสาธารณะเฉพาะบางสถานการณ์ ซึ่งศาลใช้เกณฑ์สามประการมาพิจารณาว่าโจทก์เป็นบุคคลสาธารณะ

²¹ Susan M. Gilles, From Baseball Parks to the Public Arena: Assumption of the Risk in Tort Law and Constitutional Libel Law, 75 Temple Law Review. 2002, p. 251.

²² Robert D. Sack, Ibid.

²³ W. Wat Hopkins, The Involuntary Public Figure: Not So Dead After All, 21 Cardozo Arts & Entertainment Law Journal, 2003. pp. 25-26.

²⁴ คดีนี้โจทก์เป็นทนายความซึ่งจำเลยเขียนบทความแสดงว่าโจทก์เป็นพวกคอมมิวนิสต์ซึ่งศาลเห็นว่าคดีดังกล่าวจำเลยไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นความมีชื่อเสียงในสังคมของโจทก์ และความเกี่ยวพันของโจทก์ในกิจกรรมทางสังคม; Gertz v. Robert Welch, Inc. 418 U.S. 323, 326-327 (1974)

²⁵ อย่างไรก็ตาม ในการตัดสินบางคดีของศาลล่างนั้นชี้ให้เห็นว่าศาลพิจารณาเฉพาะความมีชื่อเสียงของบุคคลเท่านั้นโดยมิได้พิจารณาความสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดชื่อเสียงดังกล่าว; James Corbelli, Comment, Fame and Notoriety in Defamation Litigation, 34 Hastings Law Journal 809, 816 (1983)

²⁶ เช่น คดี Eastwood, 149 Cal. App. 3d at 423-25 ซึ่งตัดสินว่า Clint Eastwood เป็นบุคคลสาธารณะในกรณีทั่วไป (a general purpose public figure)

²⁷ Reliance Ins. Co., 442 F. Supp. at 1348

²⁸ Rodney A. Smolla, Ibid. §§ 2:51-52.

²⁹ “thrust themselves to the forefront of particular public controversies”

³⁰ Suriano v. Gaughan, 480 S.E.2d 548 (W. Va. 1996)

เฉพาะบางสถานการณ์หรือไม่ กล่าวคือ โจทก์จะเป็นบุคคลสาธารณะประเภทนี้ได้ก็ต่อเมื่อจำเลยสามารถพิสูจน์ว่า

(1) โจทก์สมัครใจเข้าร่วมการอภิปรายสาธารณะ (Public Debate) หรือเข้ามาดำรงตำแหน่งที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการอภิปรายสาธารณะ ในประเด็นเรื่องราวอันเป็นที่สนใจของสาธารณะ

(2) การอภิปรายสาธารณะนั้นเกิดก่อนการพิมพ์เผยแพร่เรื่องที่หาว่าหมิ่นประมาทนั้น

(3) โจทก์สามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารซึ่งทำให้เขาสามารถตอบโต้ข้อความที่หาว่าเป็นการหมิ่นประมาทได้

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงแล้ว ศาลตัดสินว่า โจทก์เป็นบุคคลสาธารณะเฉพาะบางสถานการณ์ เนื่องจากหลักฐานของจำเลยแสดงให้เห็นว่า โจทก์มีส่วนร่วมในการเขียนข้อความ บทความ เข้าร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับโครงการสุขภาพของรัฐ นอกจากนี้ จำเลยยังแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของโจทก์ในการอภิปรายสาธารณะนั้น เกิดขึ้นก่อนการพิมพ์เผยแพร่ของจำเลย

เมื่อเปรียบเทียบบุคคลสาธารณะทั่วไปและบุคคลสาธารณะเฉพาะบางสถานการณ์จะเห็นได้ว่า

แม้บุคคลสาธารณะทั้งสองประเภทจะมีองค์ประกอบร่วมที่คล้ายคลึงกันโดยเฉพาะความสมัครใจ (Voluntary) ในการมีบทบาทหรือกิจกรรมทางสังคม แต่ข้อแตกต่างที่สำคัญ ก็คือ³¹ กรณีของบุคคลสาธารณะเฉพาะบางสถานการณ์นั้นหลัก “Actual Malice” จะนำไปใช้เฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะซึ่งบุคคลนั้นมีส่วนร่วม สำหรับกรณีบุคคลสาธารณะทั่วไปนั้น หลัก “Actual Malice” จะนำไปใช้ในกรณีการกระทำทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาท (All Defamation Actions)

2.1.3 บุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Public Figures) ซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะโดยมิได้มีการกระทำอันมุ่งประสงค์ต่อผลเช่นนั้นโดยตัวของเขาเอง ศาลในคดี Gertz³² ได้วางหลักการเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจนี้ โดยกล่าวว่า “เป็นไปได้สำหรับบุคคลที่จะเป็นบุคคลสาธารณะโดยการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ของเขา แต่สถานการณ์เช่นนั้นค่อนข้างเป็นไปได้ยาก”³³ เท่าที่ผ่านมามีคดีเพียงจำนวนน้อยที่ศาลตัดสินว่าเป็นบุคคลสาธารณะประเภทนี้ เช่น คดี Dameron v. Washington Magazine, Inc. (1985) ที่ศาลตัดสินว่า ผู้ควบคุมหอบังคับการบินขณะเกิดเหตุเครื่องบินตกนั้นเป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ³⁴ หรือในคดี Bay View Packing

³¹ Rodney A. Smolla, Ibid, § 2:78.

³² Gertz v. Robert Welch, Inc. 418 U.S. 323, 326-327 (1974).

³³ “Hypothetically, it may be possible for someone to become a public figure through no purposeful action of his own, but the instances of truly involuntary public figures must be exceedingly rare.”

³⁴ ศาลอธิบายว่าบุคคลอาจตกเป็นบุคคลอันเป็นที่สนใจของสาธารณะเพราะความเคราะห์ร้ายอย่างยิ่ง “by sheer bad luck” the air traffic controller had become a prominent figure, central to the resolution of a public question.

Co. v. Taff (1995) ศาลตัดสินว่า ผู้ผลิตอาหารเป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ ในคดี *Carson v. Allied News Co.* (1976) และคดี *Zupnik v. Associated Press* (1998), ศาลตัดสินว่า ภริยาของบุคคลสาธารณะนั้นถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจเนื่องจากชื่อเสียงของผู้เป็นสามี คดีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวอ้างว่าโจทก์ผู้ฟ้องคดีหมิ่นประมาทเป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ เช่น *Wells v. Liddy*³⁵ ซึ่งโจทก์ฟ้องจำเลย (Gordon Liddy) เกี่ยวกับข้อความที่จำเลยได้กล่าวถึงโจทก์ในเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์วอร์เตอร์เกต ศาลชั้นต้น (District Court) เห็นว่าโจทก์ เป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Public Figures)³⁶ เนื่องจากเคราะห์ร้ายในการต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อันเป็นประเด็นถกเถียง (she had the “misfortune” of being “drawn by a series of events into the controversy”)³⁷ อย่างไรก็ตาม ศาลอุทธรณ์ (United States Court of Appeal) ไม่เห็นด้วยกับการนำ “ความเคราะห์ร้าย” (Sheer Bad Luck) มาพิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ ศาลเห็นว่าบุคคลสาธารณะประเภทนี้เกิดขึ้นได้ยาก (Rare) และจะต้องพิจารณาอย่างแคบ

ศาลอุทธรณ์จึงวางหลักว่าโจทก์จะเป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ เมื่อจำเลยสามารถแสดงให้เห็นว่า (1) โจทก์เป็นจุดศูนย์กลางในประเด็นการถกเถียงสาธารณะอันสำคัญ (Central Figure in a Significant Public Controversy) และข้อความที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเกิดขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวการถกเถียงดังกล่าวโดยจำเลยต้องแสดงหลักฐานว่าโจทก์เป็นจุดสนใจของสื่ออย่างสม่ำเสมอในประเด็นสาธารณะนั้น³⁸ (2) ข้อความที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเกิดขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวสาธารณะ (3) บุคคลนั้นกระทำการซึ่งอาจคาดหมายโดยสมเหตุสมผลได้ว่า จะเกิดความสนใจต่อสาธารณะในขณะที่ตนกระทำการดังกล่าว จากหลักดังกล่าว ศาลเห็นว่า จำเลยมิได้แสดงให้เห็นถึงสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับกรณีวอร์เตอร์เกตที่ปรากฏชื่อของโจทก์โดยตรง ศาลจึงตัดสินว่าโจทก์มิได้เป็นจุดศูนย์กลางในประเด็นถกเถียง³⁹ จึงมิใช่บุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจ มีข้อสังเกตว่าในทางวิชาการนั้นมีการถกเถียงกันมากเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะประเภทนี้ เนื่องจากโดยหลักแล้วบุคคลสาธารณะจะต้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้การที่ศาลวางหลักว่าบุคคลสาธารณะประเภทนี้

³⁵ *Wells v. Liddy*, 186 F.3d 505 (4th Cir. 1999).

³⁶ ศาลชั้นต้นอธิบายว่า โจทก์ (Wells) เป็นบุคคลสาธารณะโดยไม่สมัครใจเนื่องจากเคราะห์ร้ายในการต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อันเป็นประเด็นถกเถียง (she had the “misfortune” of being “drawn by a series of events into the controversy”) ซึ่งเป็นเหตุผลคล้ายกับคดี คดี *Dameron v. Washington Magazine, Inc.* (1985)

³⁷ ซึ่งเป็นเหตุผลคล้ายกับคดี คดี *Dameron v. Washington Magazine, Inc.* (1985)

³⁸ สำหรับประเด็นถกเถียงสาธารณะ ศาลอธิบายว่า จะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องดังเช่น คุณค่าของชุมชน เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ กิจกรรมทางการเมือง ศิลปะ การศึกษา เป็นต้น (Significant Public Controversy)

³⁹ ศาลให้เหตุผลว่า “Wells simply has not been a central figure in media reports on Liddy has been able to point to very few published reports Watergate. on Watergate even mentioning Wells by name.”

เกิดขึ้นได้ยาก (Rare) นั้นนักวิชาการบางท่านเห็นว่าบุคคลสาธารณะประเภทนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้เลย⁴⁰ ศาลในบางคดีมีความเห็นที่แตกต่างออกไป โดยเห็นว่าความไม่สมัครใจ (Involuntariness) เป็นเพียงสาเหตุหนึ่งของการเป็นบุคคลสาธารณะสองประเภทข้างต้น โดยมีทำให้เกิดบุคคลสาธารณะอีกประเภทหนึ่งขึ้นแยกจากสองประเภทดังกล่าว⁴¹

จะเห็นได้ว่า หลังจากศาลสูงสุดในคดี Gertz ได้วางหลักการจำแนกประเภทบุคคลสาธารณะและศาลสูงสุดในคดีต่อมาได้นำหลักบุคคลสาธารณะมาปรับใช้ สำหรับศาลล่างนั้นก็มีการนำหลักบุคคลสาธารณะมาปรับใช้ในการพิจารณาคดี แต่หลักดังกล่าวก็ยังมีข้อถกเถียงทางวิชาการหลายประเด็น เช่น การตีความขอบเขตความหมายและประเภทของบุคคลสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีบุคคลสาธารณะประเภทไม่สมัครใจดังกล่าวข้างต้น⁴² นักวิชาการบางท่านเห็นว่าการที่ศาลจำแนกประเภทบุคคลสาธารณะดังกล่าวมีความไม่ชัดเจนและทำให้เกิดความสับสน⁴³

นอกจากนี้ สถานะของความเป็นบุคคลสาธารณะอาจเปลี่ยนแปลงได้ กล่าวคือ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งบุคคลอาจมีสถานะเป็นบุคคลสาธารณะ แต่ในอีกช่วงเวลาหนึ่งสถานะดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไป ดังเช่น คดี Sidis v F-R

Publishing Corp.⁴⁴ ข้อเท็จจริงของคดีนี้โดยสรุปก็คือ William James Sidis เป็นเด็กอัจฉริยะทั้งด้านภาษาและวิทยาศาสตร์ซึ่งมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของสาธารณชนทั่วไปในปี ค.ศ. 1910 อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่นั้นมาเขาเลือกที่จะใช้ชีวิตอย่างเป็นส่วนตัวไม่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ เลือกทำงานธรรมดาที่ไม่เป็นที่สังเกตของผู้อื่น จนกระทั่งนิตยสาร New Yorker Weekly Magazine ได้นำภาพและเรื่องราวของเขามาลงตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1937 โดยเขามิได้ยินยอมด้วย ศาลกล่าวว่า Sidis “ในขณะนี้ (ค.ศ. 1937) ไม่ใช่บุคคลสาธารณะ และถึงแม้จะเป็นบุคคลสาธารณะ ข้อมูลบางอย่างของเขาก็ควรเป็นเรื่องส่วนตัวเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปทุกคนที่มีสิทธิในความเป็นส่วนตัวเช่นนั้น”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าศาลในสหรัฐอเมริกาจะวางหลักกำหนดขอบเขตและความหมายของบุคคลสาธารณะ แต่สำหรับบุคคลสาธารณะบางประเภทก็ยังคงอาจมีประเด็นปัญหาในการกำหนดขอบเขต เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ (Public Figure) จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่มาจากกาเลือกตั้งหรือไม่ โดยในเบื้องต้นศาลสูงสุดวางหลักว่า เจ้าหน้าที่รัฐที่จะจัดเป็นบุคคลสาธารณะได้นั้นจะต้องเป็นกรณีที่มาจากการเลือกตั้ง ไม่รวมถึงลูกจ้างของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด (Not all Public

⁴⁰ Nat Stern, Unresolved Antitheses of the Limited Public Figure Doctrine, 33 Houston Law Review., 1092, 1996.

⁴¹ Marcone v. Penthouse Int'l Magazine for Men, 754 F.2d 1072, 1084 n.9 (3d Cir. 1985).

⁴² W. Wat Hopkins, Ibid. pp. 18-21.

⁴³ Joseph H. King, Jr., Deus ex Machina and the Unfulfilled Promise of New York Times v. Sullivan: Applying the Times for All Seasons, 95 Kentucky Law Journal (2006-2007), pp. 649-651.

⁴⁴ Sidis v. FR Publishing Corp., 113 F.2d 806 (2d Cir. 1940) [Online] available from, <http://caselaw.lp.findlaw.com>

Employees)⁴⁵ ต่อมาศาลได้วางแนวพิจารณาขอบเขตของเจ้าหน้าที่รัฐจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของรัฐ การควบคุมการดำเนินการของรัฐ เป็นต้น⁴⁶ ซึ่งนักวิชาการบางท่านเห็นว่าเป็นการกำหนดขอบเขตนิยามให้ชัดเจนขึ้น⁴⁷ อย่างไรก็ตาม ในบางคดีศาลได้ตีความเจ้าหน้าที่รัฐในความหมายอย่างกว้าง เช่น ศาลสูงสุดของวอชิงตันได้ตัดสินคดีหมิ่นประมาทบุคคลซึ่งทำงานในภาครัฐแต่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง (Nonelected Public Sector) โดยเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น จึงต้องยอมรับความเสี่ยงในการเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นของสาธารณะและจัดเป็นบุคคลสาธารณะในความหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ (Public Official)⁴⁸ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้เห็นแย้งกับการตัดสินแนวทางนี้เนื่องจากเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งต้องยอมรับความเสี่ยงจากการวิพากษ์วิจารณ์อันเป็นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองนั้นควรตีความจำกัดเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง⁴⁹

2.2 หลัก “Actual Malice Standard”

ศาลสหรัฐอเมริกาได้สร้างหลัก Actual Malice Standard ขึ้นในการพิจารณาคดีหมิ่น

ประมาทที่เกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ ภายใต้หลักการนี้ เมื่อโจทก์ในคดีหมิ่นประมาทเป็นบุคคลสาธารณะประเภทใดประเภทหนึ่งดังกล่าวมาแล้ว ภาระพิสูจน์ความรับผิดชอบของจำเลยจะตกแก่โจทก์ กล่าวคือ โจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ว่าจำเลยรู้ว่าข้อความที่เผยแพร่ นั้นมีความผิดพลาด (False Statement) หรือจำเลยกระทำการไปด้วยความไม่ใส่ใจโดยประมาทเกี่ยวกับการตรวจสอบความจริงหรือความเท็จของเรื่องที่เผยแพร่ (Reckless Disregard of its Truth or Falsity) มาตรฐานเช่นนี้ทำให้โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะประสบความยากลำบากในการพิสูจน์ เหตุผลของการสร้างหลักเช่นนี้ก็เพื่อการคุ้มครองเสรีภาพของสื่อ (Freedom of the Press) หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือ ศาลให้นำหนักไปทางคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชน ซึ่งตอบสนองสิทธิที่จะรู้ของประชาชน (Right to Know) มากกว่าการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลที่จัดว่าเป็นบุคคลสาธารณะ คดีที่สำคัญที่ศาลได้วางหลักนี้ได้แก่ คดี New York Times Co. v. Sullivan⁵⁰ โดยศาลได้อธิบายว่า มาตรฐาน Actual Malice นั้น เป็นการพิจารณาที่ความรู้เกี่ยวกับความผิดพลาดของข้อเท็จจริง หรือความไม่ใส่ใจในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของจำเลย มากกว่าพิจารณาที่เจตนา

⁴⁵ New York Times Co. v. Sullivan, 376 U.S. 254 (1964).

⁴⁶ Rosenblatt v. Bear, 383 U.S. 75, 83-87 (1966).

⁴⁷ David Elder, Defamation, Public Officialdom and the Rosenblatt v Baer Criteria- A Proposal for Revivification: Two decades After New York Times Co. v. Sullivan, 33 Buff. Law Review, 1984, 579.

⁴⁸ Clawson v. Longview Publ'g Co., 91 Wash. 2d 408, 598 P.2d 1223 (1979).

⁴⁹ Adams, Kate M. “(Re)defining Public Officials and Public Figures: A Washington State Primer.” Seattle University Law Review. Vol. 23 (2000).

⁵⁰ New York Times Co. v. Sullivan, 376 U.S. 254 (1964).

ทางอาญาของจำเลย อย่างไรก็ตาม หากจำเลยทำการเผยแพร่ข้อมูลของบุคคลสาธารณะด้วยการขาดความระมัดระวังตรวจสอบ ก็ยังคงต้องรับผิดชอบ⁵¹ หรือหากแสดงได้ว่าจำเลยกระทำขึ้นโดยเจตนาร้ายก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่เกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะด้วยความเป็นธรรม⁵²

จากหลักกฎหมายและแนววินิจฉัยของศาลสหรัฐอเมริกานั้น อาจสรุปได้ว่า เมื่อบุคคลมีสถานะเป็นบุคคลสาธารณะ ลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสามประการดังกล่าวแล้ว สิทธิส่วนบุคคลในแง่ชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายในระดับที่ต่ำกว่าบุคคลทั่วไป กล่าวคือ โจทก์ซึ่งบุคคลสาธารณะจะมีภาระพิสูจน์ในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิในชื่อเสียงกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการบางท่านเห็นว่าการจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลสาธารณะกับบุคคลทั่วไปนั้นไม่จำเป็น⁵³ นักวิชาการที่สนับสนุนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบางท่านไม่เห็นด้วยกับหลักการจำแนกสถานะบุคคลสาธารณะกับบุคคลทั่วไป โดยเห็นว่าเสรีภาพในการแสดง

ความคิดเห็นควรรวมถึง ความคิดเห็นทั้งหมด (All Speech) ไม่ว่าจะเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะหรือบุคคลทั่วไป⁵⁴

ผู้เขียนเห็นว่า การตีความบุคคลสาธารณะที่กว้างนั้น จะส่งผลกระทบต่อในแง่การจำกัดสิทธิส่วนบุคคลในแง่ชื่อเสียง เนื่องจากผู้ได้รับผลกระทบซึ่งถูกตีความว่าเป็นบุคคลสาธารณะจะต้องมีภาระที่ยากในการพิสูจน์ที่สูงขึ้น ปัญหานี้จะรุนแรงและกว้างขวางขึ้นในกรณีการเผยแพร่ข้อมูลออนไลน์ซึ่งบุคคลทั่วไปมีความเสี่ยงที่จะถูกตีความว่าเป็นบุคคลสาธารณะ⁵⁵ ในอีกแง่หนึ่ง การตีความบุคคลสาธารณะที่แคบหรือการปราศจากเสียซึ่งหลักดังกล่าวจะส่งผลให้ภาระพิสูจน์ในกรณีหมิ่นประมาทลดระดับความเข้มข้นลงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Chilling Effect on Free Speech)⁵⁶ เนื่องจากความเสี่ยงจากการถูกฟ้องคดีอาจสูงขึ้น บุคคลอาจเกรงกลัวว่าจะถูกถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะจึงลดการแสดงความคิดเห็นลงไป

นอกจากประเด็นเกี่ยวกับการจำแนกสถานะของบุคคลสาธารณะซึ่งยังคงมีมุมมองที่ต่างกัน

⁵¹ Curtis Publishing Co. v. Butts, 388 U.S. 130 (1967).

⁵² Hoepfner v. Dunkirk Printing Co., 254 N.Y. 95 (1930).

⁵³ Mark D. Walton, The Public Figure Doctrine: A Reexamination of Gertz v. Robert Welch, Inc. in Light of Lower Federal Court Public Figure Formulations, North Illinois University Law Review, 1995, pp. 140-143.

⁵⁴ Eugene Volokh, Funerals, Fire, and Brimstone: Freedom of Speech and the Intentional Infliction of Emotional Distress Tort, 2010 Cardozo Law Review De Novo, 2010, pp. 303-305.

⁵⁵ Chris William, Comment, The Communications Decency Act and New York Times v. Sullivan: Providing Public Figure Defamation a Home on the Internet, John Marshall Law Review, 2012, pp. 502-504.

⁵⁶ Jeff Kosseff, Private or Public? Eliminating the Gertz Defamation Test, University of Illinois Journal of Law, Technology and Policy, 2011, pp. 250-255.

ดังกล่าวแล้ว ยังมีประเด็นขอบเขตของบุคคลสาธารณะ กล่าวคือ มีไชว่าบุคคลสาธารณะจะไม่มีสิทธิส่วนบุคคลเลย ดังที่ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้อธิบายไว้ว่าปัจเจกบุคคลไม่อาจถูกถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะในทุกแง่มุมของชีวิต⁵⁷ ในกรณีบุคคลสาธารณะเฉพาะบางสถานการณ์นั้นเป็นที่เห็นได้ชัดว่าความเป็นบุคคลสาธารณะสัมพันธ์กับบทบาททางสังคมที่เขาสมัครใจเข้าร่วม แต่บุคคลดังกล่าวยังคงเป็นบุคคลทั่วไป (Private Figure) ในมิติอื่น ๆ ของชีวิต⁵⁸ ดังนั้น เงื่อนไขของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะอยู่ที่ขอบเขตระหว่าง เรื่องราวส่วนตัวอันไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ กับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรืออาจกล่าวได้ว่า บุคคลสาธารณะ มีชีวิตสองมิติ กล่าวคือ

1. มิติที่เป็นสาธารณะ (Public Life) ซึ่งสาธารณชนมีสิทธิที่จะรู้ได้ และ
2. มิติที่เป็นส่วนตัว (Private Life) ซึ่งสาธารณชนไม่มีสิทธิเข้าไปเกี่ยวข้อง
3. ชีวิตด้านที่เป็นสาธารณะจะมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ เช่น กรณีชีวิตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมือง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แต่ชีวิตด้านที่เป็นส่วนตัวของบุคคลดังกล่าวนั้น โดยทั่วไปจะไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่และไม่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ เช่น ความสัมพันธ์ทางครอบครัวของบุคคลเหล่านั้น เป็นต้น

3. บุคคลสาธารณะตามกฎหมายไทย

เมื่อพิจารณาระบบกฎหมายไทยแล้ว จะเห็นได้ว่า ไม่มีการนิยามความหมายของบุคคลสาธารณะไว้โดยเฉพาะ สำหรับในส่วนของกฎหมายอาญานั้น พบว่า ศาลไทยในการพิจารณาคดีหมิ่นประมาทจะมีการกล่าวถึง “บุคคลสาธารณะ” เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 3553/2550 อธิบายว่า รัฐมนตรีเป็น “บุคคลที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจติดตามพฤติกรรมและย่อมิวิพากษ์วิจารณ์ได้” หรือคำพิพากษาฎีกาที่ 7435/2541 อธิบายว่า “โจทก์ซึ่งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดตกเป็นบุคคลสาธารณะ ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้” อย่างไรก็ตาม ศาลก็ได้วางหลักเกณฑ์ในเชิงความหมายและการจัดประเภทของ “บุคคลสาธารณะ” ไว้อย่างชัดเจน ดังเช่นศาลสหรัฐอเมริกา ในทางวิชาการมีนักวิชาการได้อธิบายความหมายไว้ เช่น

- “บุคคลสาธารณะคือบุคคลที่ได้เสนอตัวต่อประชาชน ย่อมอยู่ในวิสัยที่ประชาชนจะติชมด้วยความเป็นธรรมได้ เพราะการทำงานของบุคคลเหล่านี้มีผลต่อสาธารณะ จึงต้องยอมรับคำติชม (Feedback) ดังกล่าวด้วย ยกตัวอย่างเช่น นักการเมืองหรือดาราภาพยนตร์ เป็นต้น”⁵⁹
- “บุคคลผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไปในสังคม เป็นที่นิยมหรือเป็นที่สนใจของคนหมู่มาก และไม่ว่าการตกเป็นบุคคลสาธารณะนั้นจะเป็นไปด้วยความสมัครใจหรือไม่ และไม่ว่าจะไปโดย

⁵⁷ Gertz v. Robert Welch, Inc. 418 U.S. 323,326-327 (1974).

⁵⁸ Smolla A Rodney, Rights and Liability in Media Content: Internet, Broadcast, and Print, (2d ed. 2011). at 6-331.

⁵⁹ ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ, ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง, พิมพ์ครั้งที่ 18, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2550)

เจตนาหรือด้วยสถานการณ์หรือพฤติกรรมแวดล้อม ทำให้ต้องเป็นเช่นนั้นก็ตาม”⁶⁰

จะเห็นได้ว่า ความหมายของบุคคลสาธารณะของไทยตามแนวคำพิพากษาและความเห็นของนักวิชาการนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกับบุคคลสาธารณะตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ การเป็นบุคคลสาธารณะอาจเกิดจากหลายสาเหตุ โดยเฉพาะความสมัครใจ เช่น เลือกที่จะประกอบอาชีพบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ เช่น นักการเมือง หรืออาจเกิดจากสภาพแวดล้อม สถานการณ์

นอกจากความหมายของบุคคลสาธารณะแล้ว ประเด็นปัญหาทางกฎหมายต่อไปก็คือ ระดับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะกับบุคคลธรรมดา ว่าจะมีระดับที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด ในเบื้องต้นนี้ควรจะพิจารณาคำพิพากษาศาลฎีกาในเชิงพฤติกรรมก่อน กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลสาธารณะ จะมีความเกี่ยวข้องในสองมิติ มิติแรกคือ มิติที่เกี่ยวข้องกับสถานะความเป็นบุคคลสาธารณะของเขา และอีกมิติหนึ่งคือพฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานะความเป็นบุคคลสาธารณะ

หากพิจารณาตามตัวบทกฎหมายลายลักษณ์อักษรแล้ว แม้จะกล่าวได้ว่า ในระบบกฎหมายไทย ไม่ได้กล่าวถึงสถานะของบุคคลซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะไว้โดยตรง แต่ในบริบทของกฎหมายอาญาฐานหมิ่นประมาท นั้นจะเห็นได้ว่าเป็นหลักการที่คุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกรณีชื่อเสียงของบุคคลโดยไม่จำแนกว่าเป็นบุคคลสาธารณะหรือบุคคลทั่วไป อย่างไรก็ตาม ข้อยกเว้นของความผิดฐานหมิ่นประมาท แสดงนัยให้เห็นถึงหลักการเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ กล่าวคือ ข้อยกเว้นมาตรา 329 และข้อยกเว้นมาตรา 330

3.1 กฎหมายอาญามาตรา 329 กับกรณีบุคคลสาธารณะ

กรณีข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 329⁶¹ นั้น เกี่ยวกับกรณีผู้ที่แสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม (มาตรา 329 (1)) หรือในกรณี ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ (มาตรา 329 (3)) จะเห็นได้ว่า การวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นบุคคลสาธารณะของบุคคล

⁶⁰ มาดาลักษณ์ ออรุงโรจน์, ขอบเขตความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะตามประมวลกฎหมายอาญา, ใน รวมบทความงานวิชาการประจำปี 2549 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: 2549), น. 17-60.

⁶¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

(1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

(2) ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

(3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ

(4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรม เรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุมผู้ซึ่งไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

นั้น และไม่มีพฤติการณ์ที่แสดงถึงความไม่สุจริต เช่น การไม่สนใจตรวจสอบข้อมูลโดยมุ่งจะทำให้ข่าวของตนเป็นที่น่าสนใจแต่เพียงอย่างเดียว ดังนี้ก็จะเข้าข่ายยกเว้นความผิด เนื่องจากการติชมด้วยความเป็นธรรม แต่หากการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะ เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวหรือมีพฤติกรรมมุ่งทำให้บุคคลสาธารณะนั้นเสียหายก็ไม่เข้าข่ายยกเว้นความผิด ดังนั้น จึงอาจแยกพิจารณาแนวคำพิพากษาของศาลที่ตัดสินเกี่ยวกับข้อความอันทำให้บุคคลสาธารณะเสื่อมเสียชื่อเสียงนั้นได้สองกรณีดังนี้

3.1.1 กรณีที่ศาลตัดสินว่าไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลสาธารณะ กล่าวคือ เป็นกรณีที่เข้าองค์ประกอบของมาตรา 329 อันเป็นข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาท เช่น จำเลยกล่าวพาดพิงโจทก์ซึ่งเป็นนายอำเภอว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมส่อไปในทางทุจริต ศาลเห็นว่า ประชาชนสามารถตั้งข้อสงสัยและตรวจสอบการทำงานของข้าราชการได้ เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตตามวิสัยที่ประชาชนพึงกระทำ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1551/2503) จำเลยระบุประวัติความเป็นมาของโจทก์นั้น ศาลเห็นว่าเป็นเรื่องที่ประชาชนควรรับรู้และวิพากษ์วิจารณ์ได้ เนื่องจากโจทก์เป็นผู้บริหารองค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นที่ต้องให้บริการสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์ของประชาชนโดยตรง (คำพิพากษาฎีกาที่ 7435/2541) จำเลยกล่าวพาดพิงถึงโจทก์ซึ่งดำรงตำแหน่งทางการเมือง ว่ามีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต ศาลเห็นว่า จำเลยมิได้มีเจตนาใส่ความโจทก์ แต่กระทำไปเพื่อปกป้องที่สาธารณะประโยชน์จึงเป็นการป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม (คำพิพากษาฎีกา

ที่ 4563/2544) การกระทำของจำเลยเป็นการกล่าวข้อความวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของตำรวจทั่วไปที่ประชาชนสามารถพูดถึงได้ มิได้มีข้อความที่บ่งบอกว่าโจทก์ถึงขั้นประพฤติชั่ว กระทำการขัดต่อกฎหมายแต่อย่างใด (คำพิพากษาฎีกาที่ 3167/2545) จำเลยซึ่งเป็นสื่อมวลชนนำเสนอข่าวเกี่ยวกับโจทก์ซึ่งเป็นข้าราชการ โดยตั้งข้อสงสัยพฤติกรรมโจทก์ว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิ่งเต้นช่วยเหลือ อ. ศาลเห็นว่าเป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นติชมและวิพากษ์วิจารณ์มิได้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงว่าโจทก์รับสินบนแต่อย่างใด จึงเข้าข่ายยกเว้น มาตรา 329 (3) (คำพิพากษาฎีกาที่ 3553/2550)

3.1.2 กรณีที่ศาลตัดสินว่าเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลสาธารณะ กล่าวคือ ไม่เข้าองค์ประกอบของข้อยกเว้นมาตรา 329 ทั้งนี้ แม้ว่าบุคคลที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์จะเป็นบุคคลสาธารณะ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนักการเมือง แต่หากข้อเท็จจริงในคดีแสดงว่า จำเลยมิได้เผยแพร่ข่าวด้วยความสุจริต ก็ไม่อาจอ้างข้อยกเว้นความรับผิดสำหรับข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความไม่สุจริตดังกล่าว เช่น ข้อเท็จจริงแสดงว่าจำเลยนำข้อความไปลงพิมพ์ทั้งที่ตนเองก็ไม่ทราบว่าเป็นความจริงหรือไม่ อันแสดงให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาจะลงข่าวเพื่อให้หนังสือพิมพ์ขายดีอย่างเดียวโดยมิใยดีว่าโจทก์จะได้รับความเสียหายจากการลงข่าวหรือไม่ ศาลตัดสินว่า กรณีเช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยมิได้แสดงข้อความโดยสุจริต ติชมด้วยความเป็นธรรมแต่อย่างไร (คำพิพากษาฎีกาที่ 6060/2548) การเสนอข้อเท็จจริงซ้ำ ๆ หรือต่อเนื่อง ก็อาจจัดเป็นพฤติกรรมที่แสดงว่าจำเลยมิได้แสดงความคิดเห็น

โดยสุจริต เช่น ข้อความที่หนังสือพิมพ์ที่จำเลยที่ 1 เป็นบรรณาธิการเสนอข่าวนั้น เป็นการเสนอข่าวโดยมุ่งหวังเพื่อทำลายชื่อเสียงของโจทก์ซึ่งสื่อเจตนาไม่สุจริตเนื่องจากได้เสนอข่าวติดกันหลายวันหลายฉบับ จึงไม่ได้รับยกเว้นความผิดตามมาตรา 329 (1) (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2155/2539)

นอกจากนี้ ในกรณีที่จำเลยกล่าวข้อความในลักษณะยืนยันข้อเท็จจริงว่าโจทก์กระทำความผิด ศาลก็เห็นว่ามิใช่การแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์โดยสุจริต เช่น จำเลยเสนอข่าวยืนยันข้อเท็จจริงว่าโจทก์มีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางทุจริตเกี่ยวกับการยกยอกเงินราชการ ศาลเห็นว่าจำเลยยืนยันข้อเท็จจริงทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าโจทก์มีส่วนรู้เห็นกับการยกยอกดังกล่าวด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 372/2532) จำเลยเสนอข่าวมีเนื้อหาพาดพิงโจทก์ ว่าโจทก์เป็นผู้มีความประพฤติไม่ดีและหักหลังเพื่อนร่วมงาน ศาลเห็นว่า ข้อความดังกล่าวมีลักษณะใส่ความโจทก์น่าจะทำให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4853/2539) ข้อความที่จำเลยนำมาลงพิมพ์มิได้อ้างถึงข้อเท็จจริงจึงเป็นแต่เพียงการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่าโจทก์มีพฤติการณ์ดังกล่าว จึงมิใช่การแสดงข้อความโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3520/2543)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น จะต้องมิองค์ประกอบของเจตนา นอกจากนั้น การอ้างข้อยกเว้น ตามมาตรา 329 ก็จะต้องมีเจตนาสุจริตด้วย โดยศาลจะพิจารณาข้อความและลักษณะการ

กล่าวข้อความนั้นประกอบกันเพื่อวินิจฉัยเจตนา นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่า การพิจารณาเจตนาอันจะส่งผลถึงข้อยกเว้นความรับผิดชอบในการหมิ่นประมาทบุคคลสาธารณะนี้มีลักษณะคล้ายกับหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาดังกล่าวข้างต้น นั่นคือ แม้เป็นกรณีบุคคลสาธารณะ แต่หากผู้กระทำมีความรู้เกี่ยวกับความผิดพลาดของข้อเท็จจริง หรือความไม่ใส่ใจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ก็จะต้องมีความรับผิดชอบทางกฎหมายเช่นกัน

หากเปรียบเทียบกับแนววินิจฉัยของศาลในบริบทของกฎหมายลักษณะละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยเฉพาะกรณีละเมิดเกี่ยวกับชื่อเสียงตามมาตรา 423 ก็จะมีแนวทางคล้ายกับกฎหมายอาญาด้านหมิ่นประมาท เนื่องจากศาลวางหลักว่า บุคคลสาธารณะนั้นอยู่ภายใต้การคุ้มครองที่แตกต่างจากบุคคลธรรมดา กล่าวคือ สสมควรถูกตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4595/2543) อย่างไรก็ตาม ศาลวางหลักไว้คล้ายคลึงกับความผิดอาญาด้านหมิ่นประมาท กล่าวคือ ผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะก็มีหน้าที่ในการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารก่อนการเผยแพร่ ดังนั้น จำเลยในฐานะสื่อมวลชนนักรับหนังสือพิมพ์ นำข่าวต่าง ๆ ที่ได้รับไม่ว่าทางใดมาไขข่าวให้แพร่หลายต่อไป ย่อมมีหน้าที่ตรวจสอบก่อนว่าข่าวที่ได้รับนั้นเป็นความจริงหรือไม่เพียงใด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4595/2543)

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้กระทำจะไม่สามารถข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 329 ได้ ด้วยสาเหตุ เช่น

(1) มีพฤติการณ์ที่แสดงถึงเจตนาไม่สุจริต เช่น ในกรณีสื่อมวลชนได้ทำการเผยแพร่ข้อความต่อเนื่อง มีพฤติกรรมที่แสดงถึงการละเลยไม่ตรวจสอบข้อความที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น ซึ่งศาลเห็นว่าเป็นการที่จำเลยต้องการประสงค์จะขายข่าวเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของผู้อื่น

(2) หากเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการตีพิมพ์ด้วยความเป็นธรรม เช่น การลงพิมพ์โฆษณาว่าโจทก์เรียกเงิน 5 ล้าน ในการถ่ายภาพ nude (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3/2542) จะเห็นได้ว่า กรณีนี้สอดคล้องกับแนวคิดการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า บุคคลสาธารณะก็สามารถอ้างสิทธิส่วนบุคคลได้ในมิติของชีวิตส่วนตัว

3.2 กฎหมายอาญา มาตรา 330 กับกรณีบุคคลสาธารณะ

สำหรับกรณี มาตรา 330⁶² กำหนดบทยกเว้นโทษ สำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ว่า ถ้าพิสูจน์ว่าข้อที่หาว่าหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ได้ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามพิสูจน์ถ้าข้อนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัวและการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน จากหลักกฎหมายนี้อาจสรุปได้ว่า เรื่องที่กระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้อื่นในแง่ชื่อเสียง จะได้รับการยกเว้นจากความผิดฐานหมิ่นประมาท หากว่า เรื่องนั้น มีลักษณะสามประการ คือ (1) เป็นเรื่องจริง (2) ไม่ใช่

เรื่องส่วนตัว และ (3) การพิสูจน์ความจริงของเรื่องดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ในหัวข้อ 3.2 นี้ จะได้แยกพิจารณาเป็นสองกรณี คือ กรณีที่จำเลยมีสิทธิพิสูจน์ความจริง และ กรณีที่จำเลยไม่มีสิทธิพิสูจน์ความจริง

3.2.1 กรณีที่ศาลตัดสินว่าจำเลยมีสิทธิพิสูจน์ความจริงของข้อความ กล่าวคือ กรณีนั้นศาลเห็นว่าไม่ใช่เรื่องส่วนตัวและการพิสูจน์จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน เช่น ผู้เสียหายเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการจรรยาการที่ผู้เสียหายเรียกหรือรับสินบนจากผู้กระทำความผิดจรรยาการนั้น ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบถ้าเป็นความจริงดังที่จำเลยโฆษณา ก็ย่อมเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จำเลยจึงขอพิสูจน์ความจริงได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1362/2514) จำเลยกล่าวคำหมิ่นประมาทใส่ความว่าโจทก์เข้าหานางซีที่ห้องวิปัสสนา ดังนั้นการพิสูจน์ความจริงของจำเลยย่อมเป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่จะได้ไม่มัวหลงเคลมเสียใจต่อไป (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 24/2507) การที่จำเลยตีพิมพ์การกระทำหรือพฤติกรรมของโจทก์ซึ่งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด แม้เป็นข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ก็ตาม แต่ก็มิใช่เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว เพราะเป็นเรื่องตีแผ่สิ่งประพฤตชั่วร้ายและกระทำหน้าที่มิชอบของโจทก์ขณะเป็นข้าราชการตำรวจเพื่อให้ประชาชนรับทราบและให้ผู้ประพฤติชอบพึงสังวรณไว้ ย่อมเป็นข้อความที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งจำเลยมีสิทธิพิสูจน์ได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา

⁶² มาตรา 330 ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหาว่ากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

330 วรรคท้าย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7435/2541)

3.2.2 กรณีที่ศาลตัดสินว่าจำเลยไม่มีสิทธิพิสูจน์ความจริงของข้อความ กล่าวคือ กรณีนั้นศาลเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวและการพิสูจน์ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เช่น เรื่องที่จำเลยลงโฆษณาเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน แม้พนักงานสอบสวนจะออกหมายจับโจทก์จริง การกระทำของจำเลยก็เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2499/2526)

ข้อความทำให้เข้าใจว่า โจทก์เป็นนายหน้าจัดหาเด็กผู้หญิง ซึ่งได้มีการสอบสวนลงโทษโจทก์มานานแล้วก่อนที่จำเลยจะนำมาลงเป็นข่าว การลงข่าวดังกล่าว ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 และเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ใช่เป็นเรื่องที่ลงข่าวเพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐ และประชาชน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9884/2539)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กรณีที่กล่าวหาว่าจำเลยหมิ่นประมาทบุคคลสาธารณะนั้น จำเลยอาจอ้างข้อยกเว้นมาตรา 330 เพื่อพิสูจน์ความจริงของข้อความดังกล่าว หากพิสูจน์ได้ก็ไม่ต้องรับผิด แต่ทั้งนี้ข้อที่จะพิสูจน์ต้องเป็นประโยชน์แก่ประชาชนด้วย จากแนวคำพิพากษาของศาลจะเห็นได้ว่าหากเป็นกรณีตีแผ่ความประพฤติชั่วร้ายและกระทำหน้าที่มีขอบของบุคคลสาธารณะ เช่น นักการเมือง ข้าราชการ พระสงฆ์ ศาลเห็นว่าไม่ใช่เรื่องส่วนตัวจึงสามารถพิสูจน์ได้ แต่หากกรณีที่กล่าวหานั้นเป็น

เรื่องส่วนตัว เช่น ความประพฤติเสื่อมเสียส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวกับสาธารณะ ศาลไม่ให้พิสูจน์เนื่องจากไม่เข้าองค์ประกอบของมาตรา 330 เนื่องจากไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน หากเปรียบเทียบกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาจะเห็นได้ว่าความเป็นบุคคลสาธารณะจะมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะ (Public Controversy) ซึ่งศาลเคยตัดสินว่าประเด็นการหย่าร้างของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงนั้นไม่ถือว่าเป็นประเด็นสาธารณะ⁶³ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า เรื่องที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลสาธารณะ มิใช่จะเป็นเรื่องที่พิสูจน์ความจริงได้เสมอไป กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ศาลยอมรับว่าบุคคลสาธารณะก็ย่อมมีเรื่องที่เป็นส่วนตัวและได้รับความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลด้วย ด้วยเหตุนี้หากข้อที่หาว่าเป็นการหมิ่นประมาทนั้น เป็นเรื่องส่วนตัว โดยไม่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะกฎหมายก็จะให้น้ำหนักไปในทางคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมากกว่าเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนและสิทธิได้รู้ หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือกรณีเกี่ยวกับพฤติกรรมในมิติที่เป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะนั้น ก็ย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

3.3 กรณีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

แม้ว่าโดยหลักแล้วพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์จะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดความผิดต่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cybercrime) โดยเฉพาะอาชญากรที่ใช้วิธีการทางเทคนิคใน

⁶³ Wolston v. Reader's Digest Ass'n, 443 U.S. 157 (1979).

การก่อให้เกิดความเสียหายแก่คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตาม กฎหมายไทยได้มีการกำหนดความผิดเชิงเนื้อหา (Content) เป็นฐานความผิดด้วย โดยมีฐานความผิดที่กำหนดองค์ประกอบใกล้เคียงกับกฎหมายอาญามาตรา 326 กล่าวคือ มาตรา 14 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีมาตรา 14 (1)⁶⁴ ในส่วนของการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือเท็จ “โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น” ซึ่งอาจนำมาปรับใช้กับการกระทำในลักษณะของการ “หมิ่นประมาท” ทางอินเทอร์เน็ตได้ แต่จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่อาจเป็นความผิดกฎหมายอาญามาตรา 326 มีความหมายกว้างกว่า มาตรา 14 (1) กล่าวคือ ข้อมูลที่ไม่ได้ปลอม และมีใช้ข้อมูลเท็จแต่อาจทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ กรณีเช่นนี้จะไม่อยู่ในขอบเขตของมาตรา 14 (1) แม้ว่าจัดเป็นการหมิ่นประมาทตามกฎหมายอาญาได้⁶⁵ แต่ในกรณีข้อมูลปลอมหรือเท็จและอาจทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียชื่อเสียงนั้น อาจเข้าองค์ประกอบความผิดทั้งกฎหมายอาญามาตรา 14 (1) อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดนิยามความหมายของบุคคลสาธารณะ รวมทั้งไม่มีการบัญญัติข้อยกเว้นเพื่อการพิสูจน์ความจริงดังเช่นกฎหมายอาญามาตรา 330 นอกจากนี้ยังไม่มีแนววินิจฉัยของศาลตามพระราชบัญญัติดังกล่าวที่วินิจฉัยในประเด็นบุคคลสาธารณะ จึง

อาจกล่าวได้ว่า แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะในระดับที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป ไม่ปรากฏในบริบทของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ดังเช่นที่ปรากฏในบริบทของประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้อาจพิจารณาเหตุผลของความแตกต่างได้ว่า แนวคิดการคุ้มครองสิทธิของบุคคลสาธารณะนั้นเป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นในบริบทของกฎหมายหมิ่นประมาท ดังเช่นกรณีกฎหมายสหรัฐอเมริกาซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายอาญาของไทย มิใช่เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นในบริบทของความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ซึ่งโดยหลักแล้วควรเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cybercrime) ที่มีใช้กรณีความผิดเชิงเนื้อหา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์นั้น โดยหลักแล้วมิใช่กฎหมายที่จะกำหนดองค์ประกอบความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทแต่อย่างใด

สรุป

บุคคลทุกคนมีสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy) อันเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลก็จะต้องมีความสมดุลกับการคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสรีภาพในการสื่อสารข้อมูล

⁶⁴ มาตรา 14 (1) กำหนดองค์ประกอบความผิดสำหรับ “การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน”

⁶⁵ คณาธิป ทองรวีวงศ์, ศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กับ กฎหมายอาญามาตรา 326 ในกรณีการหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ต *บทบัญญัติคดี* เล่มที่ 65 ตอน 2 มิถุนายน 2552, น. 31-67.

(Freedom of Speech) สิทธิได้รู้ (Right to Know) สำหรับกรณีบุคคลบางประเภท เช่น บุคคลสาธารณะ (Public Figure) นั้น กฎหมายอาจให้การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในระดับที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป ในบทความนี้ได้ศึกษากรณีบุคคลสาธารณะในบริบทของกฎหมายหมิ่นประมาท ทั้งนี้เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ซึ่งส่งผลให้การกล่าวอ้างสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะถูกจำกัดลง แนวคิดการคุ้มครองบุคคลสาธารณะในระดับที่ต่ำกว่าบุคคลทั่วไปนั้นสะท้อนให้เห็นจากกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งศาลได้วางหลักเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะในคดีหมิ่นประมาท สำหรับในระบอบกฎหมายไทยนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญามีได้นิยามความหมายของบุคคลสาธารณะไว้ อีกทั้งไม่ได้กำหนดระดับความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ และบุคคลทั่วไปไว้แตกต่างกันอย่างชัดเจนแต่อย่างใด ดังนั้น โดยหลักแล้ว อาจกล่าวได้ว่า บุคคลสาธารณะไม่ได้มีความแตกต่างกับบุคคลทั่วไปในแง่ของการมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาข้อยกเว้นของกฎหมายอาญาฐานหมิ่นประมาทแล้วจะพบว่าแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของข้อยกเว้นความผิด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาก็พบว่าศาลมีแนววินิจฉัยเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะว่าจะต้องยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ในระดับหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แนววินิจฉัยดังกล่าว

คล้ายคลึงกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าเมื่อบุคคลนั้นเป็นบุคคลสาธารณะแล้ว จะต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ในทุก ๆ เรื่องและในทุก ๆ สถานการณ์ ดังจะเห็นได้จากแนววินิจฉัยของศาลสหรัฐอเมริกาและศาลไทยว่า ในกรณีของเรื่องราวส่วนตัวซึ่งไม่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะแล้ว บุคคลสาธารณะก็ยังคงได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจาก พฤติกรรมของบุคคลสาธารณะ อาจมีความเกี่ยวข้องในสองมิติ กล่าวคือ มิติที่เกี่ยวข้องกับสถานะความเป็นบุคคลสาธารณะของเขา และอีกมิติหนึ่งคือพฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง กับสถานะความเป็นบุคคลสาธารณะ เช่น กรณีของนักการเมืองนั้น พฤติกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการทำงาน จะได้รับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป โดยต้องยอมรับการติชมและวิพากษ์วิจารณ์การทำงาน อย่างไรก็ตาม การวิพากษ์วิจารณ์นั้นก็มิชอบเขตโดยไม่ก้าวล่วงไปในมิติความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะบุคคลสาธารณะ

นอกจากนี้ อาจพิจารณาได้ว่า ในกรณีของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับชื่อเสียงโดยเฉพาะกฎหมายอาญาฐานหมิ่นประมาทนั้น สถานะของบุคคลมิได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับข้อยกเว้นของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล⁶⁶ กล่าวคือ กฎหมายไทยมิได้มุ่งเน้นไปที่การคุ้มครอง สถานะของตัวบุคคลว่ามีสถานะเป็น

⁶⁶ คณาธิป ทองรวีวงศ์, มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกถ่ายภาพโดยมิได้รับรู้และยินยอม, บทบัณฑิตย, เล่มที่ 64 ตอน 4 ธันวาคม 2551, น. 11-48.

บุคคลสาธารณะหรือบุคคลทั่วไป แต่มุ่งเน้นไปที่เนื้อหาสาระหรือเรื่องราว (Content) กล่าวคือ หากเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับ ประโยชน์สาธารณะ แล้ว ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลธรรมดาหรือบุคคลสาธารณะ หากเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในระดับที่ต่ำกว่ากรณีเรื่องส่วนตัวในทางกลับกัน หากเรื่องนั้น เป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะแล้ว ไม่ว่าจะ บุคคลประเภทใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ กล่าวคือ ทั้งกรณีบุคคลธรรมดาและบุคคลสาธารณะ ก็จะได้รับ การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในระดับที่สูงกว่ากรณีเรื่องสาธารณะ ดังจะเห็นได้จากข้อยกเว้นความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท ที่มุ่งพิจารณาถึงเรื่องอันเป็นประโยชน์สาธารณะ เป็นสำคัญ นอกจากนี้เนื้อหาสาระของเรื่องว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องสาธารณะแล้ว ศาลยังพิจารณาเจตนาของผู้กล่าวข้อความหรือเผยแพร่ข้อมูลนั้นประกอบด้วยว่ามีเจตนาทำให้บุคคลสาธารณะเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือไม่ โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ต่าง ๆ ในคดี อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาจะเห็นได้ว่า ศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาได้พยายามวางหลักเกณฑ์อธิบายความหมายและจัดแบ่งประเภทของบุคคลสาธารณะไว้ในขณะที่แนวคำวินิจฉัยของศาลไทยยังมีได้มีการกำหนดเกณฑ์พิจารณาความหมายและประเภทของบุคคลสาธารณะแต่อย่างไร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คณาธิป ทองรวีวงศ์, มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกถ่ายภาพโดยมิได้รับรู้ และยินยอม, บทบัญญัติ, เล่มที่ 64 ตอน 4 ธันวาคม 2551.

คณาธิป ทองรวีวงศ์, กฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน, กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2555.

คณาธิป ทองรวีวงศ์, ศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กับ กฎหมายอาญาฐานหมิ่นประมาท ในกรณีการหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ต บทบัญญัติ เล่มที่ 65 ตอน 2 มิถุนายน 2552.

ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ, ประมวลกฎหมายอาญาฉบับอ้างอิง, พิมพ์ครั้งที่ 18, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2550

มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์, ขอบเขตความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะตามประมวลกฎหมายอาญา, รวมบทความงานวิชาการประจำปี 2549 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

Corbelli, James. (1983). Comment, Fame and Notoriety in Defamation Litigation, 34 Hastings Law Journal 809, 816.

DeCew, Judith Wagner. (1997). In Pursuit of Privacy: Law Ethics and The Rise of technology, US: Cornell University Press.

- Donnelly, Jack. (1982). Human Rights and Human Dignity, *The American Law Review*, vol. 76, no. 2.
- Elder, David. (1984). Defamation, Public Officialdom and the *Rosenblatt v Baer* Criteria- A Proposal for Revivification: Two decades After *New York Times Co. v. Sullivan*, 33 *Buff. Law Review*, 579.
- Euben, Donna R. (1993). An Argument for an Absolute Privilege for Letters to the Editor After *Immuno Ag V. Moor-Jankowski*, 58 *Brooklyn Law Review*, 1439, 1455.
- Eugene Volokh. (2010). Funerals, Fire, and Brimstone: Freedom of Speech and the Intentional Infliction of Emotional Distress Tort, 2010 *Cardozo Law Review De Novo*.
- Gilles, Susan M. From Baseball Parks to the Public Arena: Assumption of the Risk in Tort Law and Constitutional Libel Law, 75 *Temple Law Review*. 2002, p. 251.
- Hendricks Evan, Hayden Trydy and Novik, Jack. (1990). Your right to Privacy: A Basic Guide to Legal Rights in an information Societ, US: Southern Illinois University Press.
- Hopkins, W. Wat. (2003). The Involuntary Public Figure: Not So Dead After All, 21 *Cardozo Arts & Entertainment Law Journal*.
- Kate M. Adams. (2000). “(Re)defining Public Officials and Public Figures: A Washington State Primer.” *Seattle University Law Review*. Vol. 23.
- King, Joseph H, *Deus ex Machina* and the Unfulfilled Promise of *New York Times v. Sullivan*: Applying the Times for All Seasons, 95 *Kentucky Law Journal* (2006–2007).
- Landon, Quin S. (2011). The First Amendments and Free Speech-Based Torts: Recalibrating the Balance, *University of Miami Law Review*, Vol. 66:157.
- Mark D. Walton. (1995). The Public Figure Doctrine: A Reexamination of *Gertz v. Robert Welch, Inc.* in Light of Lower Federal Court Public Figure Formulations, *North Illinois University Law Review*.
- Minogue, Kenneth. (1978).”The History of the Idea of Human Right,” in *The Human Rights Reader*, UK: London.
- Orwin, C and Pangle, T. (1984). ‘The Philosophical Foundation of Human Rights’ in M F Plattner (ed), *Human Rights in Our Time: Essays in Memory of Victor Baras*. Boulder, CO: Westview Press.
- Prosser, William L. (1971). *Handbook of the law of torts*, 4 ed. (London: St.Paul, Minn. West Publishing Co.

- Sack, Robert D. (2010). Sack on Defamation
Sack on Defamation: Libel, Slander,
and Related Problems, Practising Law
Institute.
- Smolla, A Rodney. (1986). Law of Defamation,
Clark Boardman Callaghan; 2 edition.
- Smolla A Rodney. (2011). Rights and Liability
in Media Content: Internet, Broadcast,
and Print, (2d ed.)
- Stern, N.S. (1996). Unresolved Antitheses of
the Limited Public Figure Doctrine.
Houston Law Review, 33, 1027.
- Wacks, Raymond. (1989). Personal Information:
Privacy and the Law, UK: Oxford
Clarendon Press.
- Warren, D, Samuel and Brandeis, D, Louis.
(1890). The Right to Privacy. *Harvard
Law Review*, Vol. IV December 15,
1890, [Online]. Available from: [http://
www.lawrence.edu/fast/boardmaw](http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw)